

## Wsparcie obszarów popowodziowych – FAQ

### 1. **Czy projekt może dotyczyć jedynie zwiększenia odporności infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej w zakresie zabezpieczenia przed powodzią?**

Takie działania nie mogą stanowić samodzielnego projektu. W przypadku ujęcia we wniosku tego typu zakresu należy mieć na uwadze, że to muszą być działania uzupełniające i muszą one dotyczyć wzmocnienia/podniesienia odporności infrastruktury wodno-kanalizacyjnej objętej projektem, w ramach której prowadzone prace w zakresie odbudowy czy przywrócenia funkcjonalności i to one stanowią główny zakres projektu.

### 2. **Czy do wniosku o dofinansowanie należy dołączyć raport komisji/rzeczoznawcy/weryfikatora szkód wskazujący zakres szkód i wartość szacunkową szkód?**

Nie – ww. dokument nie stanowi obligatoryjnego załącznika do wniosku. Zwracamy jednak uwagę, iż planowany do realizacji w ramach projektu zakres rzeczowy związany z przywróceniem funkcjonalności lub odbudową infrastruktury powinien wynikać z takiego raportu komisji/rzeczoznawcy/weryfikatora szkód (lub analogicznego dokumentu/zbioru dokumentów) przeprowadzonego zgodnie z kompetencjami przez właściwy organ/instytucję i wskazującego zakres oraz wartość szacunkową szkód. Nie dotyczy to elementów dotyczących wzmocnienia odporności infrastruktury objętej projektem na wypadek kolejnych powodzi.

Wnioskodawca składając wniosek o dofinansowanie musi oświadczyć, iż posiada taki dokument/zbiór dokumentów i potwierdzić, że zakres projektu wynika z ww. dokumentu. IW zastrzega sobie prawo do wezwania wnioskodawcy do złożenia do IW dokumentacji potwierdzającej złożone oświadczenie.

### 3. **Czy w ramach działania FENX.10.01 możliwe jest ujęcie w projekcie zakresu dot. odbudowy po powodzi SUW, jeśli jest ona zlokalizowana poza obszarem gminy wymienionej w przepisach określających zasady usuwania skutków powodzi we wrześniu 2024 r.?**

Zgodnie z zapisami Regulaminu wyboru projektów - w przypadku, gdy zakres inwestycji dotyczy obiektów zaopatrzenia w wodę (SUW, ujęcia wody), a także rurociągów tranzytowych i magistrali – elementy te mogą być usytuowane poza granicami gminy, jednakże muszą służyć gminie objętej projektem.

Istotne jest, aby Wnioskodawca był uprawniony do prowadzenia prac na ww. majątku oraz to by zakres tych prac spełniał pozostałe warunki określone w naborze.

### 4. **Czy poziom 95% dofinansowania należy liczyć od kosztu całkowitego projektu brutto czy netto?**

Netto. Należy pamiętać, że w działaniu FENX.09.01 oraz FENX.10.01 podatek **VAT jest w całości niekwalifikowany**. Nie może być on zatem wliczany do wydatków kwalifikowanych projektu, stanowiących podstawę wyliczenia kwoty dofinansowania.

Maksymalny poziom dofinansowania projektu wynosi 95% wydatków kwalifikowalnych. Wydatki kwalifikowalne to wydatki faktycznie poniesione i planowane do poniesienia w ramach projektu, spełniające wymogi *Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027*.

Należy również wziąć pod uwagę przy wyliczeniu dofinansowania, że wsparcie z innego instrumentu unijnego, instrumentu krajowego lub prywatnego systemu ubezpieczeń otrzymane w związku z uszkodzeniem/zniszczeniem w wyniku powodzi składników majątku objętych zakresem projektu, pomniejsza wydatki kwalifikowane projektu o wartość tego wsparcia.

**5. Czy w ramach analizy finansowej należy dołączyć do wniosku arkusz kalkulacyjny zawierający model finansowo-ekonomiczny?**

Dla projektów o wartości kosztu kwalifikowanego < 50 mln PLN nie jest wymagany model finansowo-ekonomiczny. Zgodnie z zapisami Załącznika 1 Opis Projektu do Instrukcji do wypełniania wniosku o dofinansowanie –należy odpowiednio przeprowadzić i przedstawić uproszczoną analizę finansową i ekonomiczną, do której należy dołączyć tabele finansowe w postaci załącznika nr 1 Opisu projektu (Plan finansowania inwestycji) oraz załącznika nr 2 Opisu projektu (Harmonogram realizacji projektu).

**6. W ramach FENX.10.01 Odbudowa infrastruktury do zaopatrzenia w wodę do spożycia priorytet FENX.10 Wsparcie obszarów popowodziowych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027, planowany zakres musi wynikać z raportu komisji/ rzeczoznawcy/ weryfikatora szkód przeprowadzonego zgodnie z kompetencjami przez właściwy organ/instytucję wskazującego zakres szkód i wartość szacunkową szkód.**

**Proszę o informację jakie kompetencje/ uprawnienia musi posiadać rzeczoznawca/ weryfikator szkód oraz czy opinia rzeczoznawcy musiała być wystawiona zaraz po powodzi?**

Zgodnie z obowiązującymi kryteriami - planowany do realizacji w ramach projektu zakres rzeczowy (związany z przywróceniem funkcjonalności lub odbudową infrastruktury) powinien wynikać z raportu komisji/rzeczoznawcy/weryfikatora szkód przeprowadzonego zgodnie z kompetencjami przez właściwy organ/instytucję wskazującego zakres szkód i wartość szacunkową szkód.

Pierwotnie przyjmowano, iż dokumentem potwierdzającym szkody popowodziowe będzie raport komisji powoływanej przez wojewodów lub wójtów (burmistrzów, prezydentów), która dokonywała wizji w terenie i przeprowadzała proces szacowania szkód. Zgodnie z ww. zapisami taki raport mógłby być również sporządzony przez rzeczoznawcę majątkowego (posiadającego uprawnienia nadane przez odpowiednie organy państwowe) lub weryfikatora szkód, który jest uprawniony do oceny i weryfikacji zgłoszonych szkód, najczęściej w kontekście ubezpieczeń. Uprawnienia i zasady działania ww. podmiotów wynikają z obowiązującego prawa.

Zdajemy sobie sprawę, iż liczba poszkodowanych podmiotów oraz skala szkód wynikających z powodzi spowodowała, że nie wszystkie podmioty dysponują/dysponowały jednym, konkretnym tego typu dokumentem. Zatem przyjmuje się, że ww. raport może być zbiorem dokumentów (np. notatek, dokumentacji fotograficznej, historycznego opisu zaistniałych zdarzeń wraz z informacją, kto weryfikował szkodę), sporządzanych po powodzi, wieloetapowo, aktualizowanych lub uzupełnionych o dodatkowe informacje czy szkody zidentyfikowane w późniejszym czasie. Istotne jest, aby dokumentowały one cały proces szacowania szkód w sposób chronologiczny i przyczynowo-skutkowy.

Raport w zależności od formy (zwłaszcza jeśli nie jest to wprost dokument sporządzony przez komisję/rzeczoznawcę/weryfikatora szkód) powinien być sygnowany przez właściciela infrastruktury (burmistrza, wójta, prezesa spółki wod-kan) i powinien zawierać informacje na podstawie jakich dokumentów jest sporządzony wraz z potwierdzeniem, że na poszczególnych etapach weryfikacja szkód była potwierdzona przez osoby uprawnione, posiadające właściwą wiedzę, doświadczenie, uprawnienia inżynierskie/budowlane (np. pracownika eksploatatora, inspektora, osoby z uprawnieniami, technologa, branżysty, osoby odpowiedzialne za dany obiekt).

**7. Czy zastąpienie szamb i studni prywatnych sieciami wod -kan kwalifikuje się do naboru, ponieważ jest wzmocnieniem odporności infrastruktury na wypadek kolejnej powodzi?**

**Informujemy, iż na terenie Gmin, które ucierpiały w powodzi brak było sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Mieszkańcy do tej pory korzystają z prywatnych przydomowych studni oraz szamb, powódź ukazała ułomność tych rozwiązań. Zalanie falą powodziową szamb i studni spowodowało skażenie biologiczne i zanieczyszczenie terenu.**

**Powódź zaburzyła równowagę w środowisku wodnym spowodowała skażenie wód w ujęciach wód powierzchniowych lub zmieniając stosunki wodne doprowadziła do niewydolności studni powierzchniowych. Zaopatrzenie w wodę pitną mieszkańców należy do zadań Gminy, a ponieważ większość gminnych wsi nie posiada sieci wodociągowej, mieszkańcy korzystają ze studni na działkach prywatnych.**

Zgodnie z SZOP głównym celem działania FENX.09.01 oraz FENX.10.01 jest zapewnienie odbudowy infrastruktury wodno-ściekowej, która ucierpiała w wyniku powodzi, która miała miejsce w południowo – zachodniej Polsce we wrześniu 2024 r.

W związku z powyższym wsparciem objęte będą przede wszystkim działania mające na celu przywrócenie funkcjonalności lub odbudowę uszkodzonej lub zniszczonej w wyniku powodzi infrastruktury służącej do odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych (działanie FENX.09.01) czy infrastruktury służącej do zaopatrzenia w wodę do spożycia (FENX.10.01).

W uzupełnieniu do głównego zakresu wsparcia możliwe jest ujęcie w projekcie również zadań dotyczących wzmocnienia odporności infrastruktury na wypadek kolejnych powodzi, pod warunkiem, że infrastruktura ta jest objęta projektem tj. podlega

odbudowie czy przywróceniu funkcjonalności w ramach projektu. Działania polegające jedynie na zwiększeniu odporności infrastruktury nie mogą, jednakże być samodzielnymi projektami. Katalog możliwych do zastosowania działań na rzecz wzmocnienia odporności infrastruktury objętej projektem względem zmian klimatu przedstawiono w Załączniku nr 8 „Dodatkowe warunki dotyczące kwalifikowalności w uzupełnieniu do Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027” do Regulaminu wyboru projektów.

Przedstawiony w pytaniu zakres inwestycji, mimo, iż niezbędny z punktu widzenia mieszkańców i władz gminy, stanowi wyposażenie w sieć wodociągową i kanalizacyjną obszaru, gdzie infrastruktura ta nie istniała przed powodzią. Zakres ten nie stanowi zatem działania dotyczącego wzmocnienia odporności odbudowywanej infrastruktury i jednocześnie nie wpisuje się w podstawowy zakres inwestycji możliwy do dofinansowania, gdyż nie stanowi odbudowy czy przywrócenia funkcjonalności infrastruktury wodno-kanalizacyjnej będącej w posiadaniu/zarządzanej przez gminę.

**8. Czy projekt może być zakończony przed wystąpieniem wniosku o dofinansowanie?**

Zgodnie z Regulaminem wyboru projektów, projekt może zostać fizycznie ukończony (w przypadku robót budowlanych) lub w pełni zrealizowany (w przypadku dostaw i usług) przed złożeniem wniosku o dofinansowanie w naborze. Oznacza to, że przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie może nastąpić odbiór końcowy ostatnich robót (protokół odbioru końcowego), dostaw lub usług.

Początkiem okresu kwalifikowalności wydatków jest 1 stycznia 2021 r., a realizacja nie może przekroczyć daty 31.12.2029 r.

**9. Czy można uwzględnić w projektach rezerwę inwestycyjną?**

Wnioskodawca ma możliwość uwzględniania rezerwy na nieprzewidziane wydatki (tzw. rezerwa inwestycyjna), ale z zastrzeżeniem, że maksymalna jej wartość nie może przekraczać 15% całkowitych nakładów inwestycyjnych oraz z zastrzeżeniem, że do proponowanego projektu załączona jest szczegółowa analiza ryzyka, uzasadniająca utworzenie rezerwy.

**10. Czy jest możliwe kwalifikowanie wydatków np. na dokumentację projektową poniesionych przed powodzią?**

Zgodnie z Regulaminem początkiem okresu kwalifikowalności wydatków jest 1 stycznia 2021 r. Jednakże zwracamy uwagę, iż nie oznacza to możliwości finansowania dokumentacji projektowej dotyczącej budowy, rozbudowy, modernizacji infrastruktury wod-kan sfinansowanej przed powodzią (chyba, że dotyczy ona dodatkowych działań adaptacyjnych).

Jeśli posiadane przez Wnioskodawcę ww. dokumentacje projektowe swoim zakresem nie będą odpowiadały zakresowi odbudowy/przywrócenia funkcjonalności infrastruktury zniszczonej przez powódź, wskazanej w dokumentach potwierdzających zakres szkód - nie będą mogły podlegać finansowaniu.

Natomiast finansowaniu mogłoby podlegać ew. dostosowanie posiadanych wcześniej dokumentów projektowych do zakresu prac związanych z odbudową/przywróceniem funkcjonalności infrastruktury zniszczonej przez powódź.

**11. Jak należy rozumieć uszkodzenia/zniszczenia na skutek wystąpienia powodzi? Czy do dofinansowania kwalifikuje się infrastruktura uszkodzona w wyniku intensywnych opadów deszczu we wrześniu 2024 r., czy uszkodzenie musi powstać w wyniku bezpośredniego zalania wodą na skutek wezbrania wód?**

Zgodnie z zapisami Programu FEnIKS 2021-2027 oraz SZOP głównym celem działania FENX.09.01 oraz FENX.10.01 jest wspieranie inwestycji mających na celu odbudowę w odpowiedzi na klęskę żywiołową, która występuje między dniem 1 stycznia 2024 r. a dniem 31 grudnia 2025 r.

Klęska ta spowodowana była nawałnymi opadami deszczu, które doprowadziły do lokalnych zalań, podtopień a także gwałtownego wezbrania i wylewania rzek z brzegów. Biorąc pod uwagę ww. cel - wsparciem w ramach działania FENX.09.01 objęte mogą być działania mające na celu przede wszystkim przywrócenie funkcjonalności lub odbudowę infrastruktury służącej do odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych oraz zamkniętych systemów zarządzania wodami opadowymi (oraz uzupełniająco - otwartych systemów zarządzania wodami opadowymi i infrastruktury służącej do zaopatrzenia w wodę do spożycia oraz działań mających na celu zwiększenie odporności infrastruktury objętej projektem), która została uszkodzona lub zniszczona **w wyniku zjawisk, które wystąpiły we wrześniu 2024 i związane były z powodzią**. Istotne jest, że odbudowywana infrastruktura musi dotyczyć gmin wymienionych w przepisach określających zasady usuwania skutków powodzi we wrześniu 2024 r.:

1) Rady Ministrów z dnia 16 września 2024 r. w sprawie wykazu gmin, w których są stosowane szczególne rozwiązania związane z usuwaniem skutków powodzi z września 2024 r., oraz rozwiązań stosowanych na ich terenie (t.j. Dz.U.2024 poz. 1859);

lub

2) Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 października 2024 r. w sprawie gmin poszkodowanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r., w których stosuje się szczególne zasady odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych (Dz.U.2024.poz.1483)

lub

3) Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 listopada 2024 r. w sprawie gmin poszkodowanych w wyniku działania żywiołu we wrześniu 2024 r., w których stosuje się szczególne zasady odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych (Dz.U.2024 poz. 1651).

Wnioskodawca musi dysponować raportem komisji/rzeczoznawcy/weryfikatora szkód przeprowadzonym zgodnie z kompetencjami przez właściwy organ/instytucję wskazującym zakres szkód i wartość szacunkową szkód **powstałych w wyniku powodzi i zjawisk z nią związanych**.

O wsparcie będą mogły ubiegać się projekty uprzednio zidentyfikowane przez Instytucję Zarządzającą jako uprawnione do niekonkurencyjnego sposobu wyboru i ujęte w Wykazie projektów zidentyfikowanych do programu FENIKS (WPZ), których pełna lista znajduje się na stronie:

<https://www.feniks.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/prawo-i-dokumenty/wykaz-projektow-zidentyfikowanych-do-programu-fundusze-europejskie-na-infrastruktura-klimat-srodowisko>

## **12. Czy jest wymagane posiadanie decyzji środowiskowych dla inwestycji, na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie?**

Wnioskodawca składając wniosek o dofinansowanie oświadcza, że posiada decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla wszystkich zadań ujętych w projekcie, dla których wydanie tych decyzji jest wymagane. Jest to niezbędne do potwierdzenia spełnienia przez projekt kryteriów obligatoryjnych: nr 11 „Zgodność projektu z wymaganiami prawa dotyczącego ochrony środowiska” oraz nr 21 „Gotowość projektu do realizacji”.

Jeżeli jednak w trakcie oceny wniosku stwierdzona zostanie konieczność wykazania posiadania przez Wnioskodawcę wymaganych ww. kryteriami dokumentów (w tym również decyzji środowiskowych), Wnioskodawca zostanie wezwany do uzupełnienia w terminie na poprawę wniosku zgodnym z zapisami Regulaminu naboru projektów.

Regulamin nie wymaga równocześnie, aby uzupełniane przez Wnioskodawcę dokumenty były uzyskane przed datą złożenia wniosku, mogą być więc one aktualne na dzień dokonywania jego poprawy/uzupełnienia w ramach oceny (patrz § 11 Regulaminu naboru projektów).

## **13. Kiedy będzie możliwość złożenia wniosku o dofinansowanie w systemie CST2021 (kiedy zostanie uruchomiony system)?**

System CST2021 został uruchomiony od dnia ogłoszenia naboru. Jednak o wsparcie będą mogły ubiegać się projekty uprzednio zidentyfikowane przez Instytucję Zarządzającą jako uprawnione do niekonkurencyjnego sposobu wyboru i ujęte w Wykazie projektów zidentyfikowanych do programu FENIKS (WPZ), których pełna lista znajduje się na stronie:

<https://www.feniks.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/prawo-i-dokumenty/wykaz-projektow-zidentyfikowanych-do-programu-fundusze-europejskie-na-infrastruktura-klimat-srodowisko>

Oznacza to, że tylko podmioty wskazane na ww. liście, otrzymały stosowne zaproszenia do bazy CST2021 w celu złożenia wniosku o dofinansowanie.

Zgodnie z ogłoszonym naborem uprawnionymi do składania wniosków są podmioty wskazane w § 4 ust. 3 i 4 Regulaminu wyboru projektów nr FENX.09.01-IW.01-001/25 oraz FENX.10.01-IW.01-001/25.